

Onderwerpen uit de Westzaanse geschiedenis

Nieuwe partijen

door WILLEM TIP/deel 66
beeld: Digitale Beeldbank

In de wederopbouwtijd en ook nog daarna was de Nederlandse politiek voornamelijk het werkterrein van de brede beginselpartijen. Die kwamen voort uit de zuilen van liberalen, socialisten en confessionelen. Dat gold ook voor de Zaanstreek. Emancipatie op basis van bepaalde beginselen was voor de zuilen het hoofddoel. Met bewondering, soms ook met verwondering, aanschouwde het buitenland in de jaren '50 en '60 hoe de Nederlandse verzorgingsstaat op deze manier vorm kreeg. Zorg van de wieg tot het graf.

Tegen het eind van de jaren zestig werd echter een tegenbeweging zichtbaar. De generatie van na de oorlog leek meer behoefte te hebben aan een eigen weg. Een samenleving gemaakt op basis van vaste beginselen was niet meer het ultieme streven. Zeker, problemen waren er genoeg. Die konden echter ook op een andere en naar men meende meer praktische manier worden opgelost. Het meest overzichtelijk waren in de gemeentepolitiek de nieuwe plaatselijke partijen en de 'one issue'-partijen. De plaatselijke partijen richtten zich op plaatselijke problemen die voor iedereen herkenbaar waren. Dat gold nog meer voor de 'one issue'-partijen. Die hadden één bepaald knelpunt in het vizier. Dat moest in ieder geval moest aangepakt. Een knelpunt zoals bijvoorbeeld de boerenstand, het dierenwelzijn, of, zoals ooit in Zaanstad, de bouw van een eigen kunstbaan. In Westzaan was de plaatselijke partij 'Gemeentebelangen' in de jaren zestig een belangrijke stuwende kracht bij de politieke verschuiving naar aandacht voor erfgoed, natuur en milieu.

Een tweede politieke stroming naast de traditionele beginselpartijen was het pragmatisme. Pragmatici lieten zich niet zo zeer leiden door beginselen, zoals de oude zuilen, maar door de concrete pro-

blemen van de dag. Bij elk probleem zochten zij de oplossing die werkte. Wat werkte was waar. Niets minder dan een filosofisch uitgangspunt dat al in de jaren 1920 opgang deed. Maar ingewikkelder dan dat was het voor de pragmaticus ook niet.

Vooral in de 21ste eeuw kwam daar een nieuwe vorm van politiek bedrijven bij: het populisme. De populisten huldigden een volstrekt andere aanpak. De beginselpartijen, plaatselijke partijen, 'one issue'-partijen en pragmatici waren gericht op een zakelijke oplossing van concrete problemen. Een populistische partij zocht de persoon achter het probleem. Was die eenmaal gevonden of aangewezen, dan lag de oplossing voor de hand. Het politieke einddoel verschoof daarmee naar de vorming van een 'volk' van gelijkgezinden. Voor storende enkelingen of groepen was in dat 'volk' geen plaats meer (Schaap, 2017, p 69 e.v.).

Politiek gevarieerd was de Zaanse gemeenteraad in de vroege 21ste eeuw in ieder geval. Alle denkbare stromingen en kleuren waren aanwezig. De collegevorming was daarmee ingewikkelder dan ooit. In 2019 kende men in de raad niet minder dan 15 politieke partijen: VVD (4), LZ (2), POV (4), PvdA

Dorpscontact

(4), Rosa (4), D66 (3), DZ (3), PVV (3), SP (3), Groen Links (3), Denk (1), Fractie Hotaman (1), CDA (2), Partij voor de dieren (1), CU (1) (Ankum e.a., 1991, 837-838). Zeven partijen leverden een of twee wethouders: PvdA (2), D66 (1), CU (1), CDA (1), VVD (1), Rosa (1) en Groen Links (1). Het populisme kwam bij de collegevorming niet aan bod.

De polder exit

Na de vorming van Zaanstad werd het op bestuurlijke gebied rustig in de regio. Kort na de oude Zaangemeenten verdween ook de polder Westzaan als zelfstandig lichaam (1977). Ze ging op in het waterschap Het Lange Rond, gevestigd in Alkmaar. In hetzelfde jaar nam het waterschap nog wel een nieuw poldergemaal in gebruik, vlakbij de Westzander sluis aan de Overtoom. De nieuwe woonwijken in het Westzijderveld bij Koog aan de Zaan en Zaandam hadden het extra gemaal nodig gemaakt. Ook Het Lange Rond was overigens geen lang leven beschoren. In de nieuwe eeuw nam het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier haar taken over (Verkade, 1982, p 281-289).

Westzaanse Gemeenschap. Vlnr: Fred Eerenberg, Jaap de Boer, Mart van 't Veer, Wouter Veenis en Klaas Boekhout.

Culturele Raad